

CREAȚII

Sanda Hîrlav Maistorovici

CREAȚIA RELIGIOASĂ A COMPOZITOAREI CARMEN PETRA BASACOPOL

***Cuvintele Domnului, cuvinte curate, argint lămurit în
foc, curățat de pământ, curățat de șapte ori. (Psalm 11)***

Despre compozitoarea Carmen Petra Basacopol auzisem încă de pe băncile liceului, când s-a întâmplat să cânt o piesă din *Suita pentru pian „Impresii din Muzeul Satului”*, tipărită în vremea aceea la Editura Muzicală. Anii au trecut și am devenit colege la Universitatea Națională de Muzică din București. Crezând că nu mă cunoaște, o urmăream cu respect intrând punctuală la curs, purtând cu dânsa nelipsita mapă în care ținea partituri necesare exemplificărilor la cursul de *Forme Muzicale*. În anul în care am hotărât să-i studiez creația am vizitat-o acasă, în oaza dânzei de liniște și meditație și am aflat că, de fapt, nu-i erau necunoscute cărțile mele.

M-am născut în orașul în care se îmbină trecutul îndepărtat al evului mediu cu imaginile calde ale cerului, orașul Sibiu, înconjurat de crestele masive ale Carpaților.

Lângă vila din parcul „Sub arini” curgea un râuleț molcom, într-o albie strâmtă. În sonoritățile armonioase ale micii cascade din dreptul ferestrei mele mi-am legănat somnul copilăriei.” Așa se aut prezintă compozitoarea Carmen Petra Bascopol pe coperta unui compact disc editat de Casa Radio în anul 2004.

La 5 septembrie 2011, Carmen Petra Basacopol va împlini vârsta de 85 de ani. A fost privilegiată de soartă, căci după ce a început studiul pianului cu mama ei, pianista Clementina Petra (absolventă a conservatorului timișorean), dar și sculptoriță, a întâlnit la București, în anii studenției, o pleiadă de dascăli eminenți care i-au marcat evoluția: Ioan D. Chirescu (teorie și solfegii), Leon Klepper și Mihail Jora (compoziție), Paul Constantinescu (armonie), Tudor Ciortea (forme muzicale), Nicolae Buicliu (contrapunct), Theodor Rogalski (orchestrație), Ion Vicol și Ion Marian (dirijat coral), Adriana Sachelarie și George Breazul (istoria muzicii), Tiberiu Alexandru și Emilia Comișel (folclor), Silvia Căpățână și Ovidiu Ddrimba (pian). Paralel cu conservatorul a urmat Facultatea de Filosofie din București (1945-1949). Doctoratul în științe muzicale l-a obținut la Sorbona cu teza *L'originalité de la musique roumaine a travers les oeuvres d'Enesco, Jora et Paul Constantinesco* (1976). De-a lungul carierei domniei sale s-au împletit cele două drumuri: al dascălului și al creatorului.

Carmen Petra Basacopol figurează în toate marile enciclopedii muzicale internaționale deoarece *exceptând muzica de film (pe care n-a ocolit-o premeditat, dată fiind muzica programatică atât de prezentă în genurile dramatice, coregrafice, simfonice și mai ales camerale), Carmen Petra Bascopol a abordat toate genurile și formele muzicale,*

reuşind să se exprime în fiecare, nu numai cu maturitate şi profesionalism, ci şi cu originalitate şi virtuozitate (în special în literatura pentru harpă, unde deţine un loc de seamă în muzica naţională.¹

A susţinut prelegeri, conferinţe, a scris articole de muzicologie, este în acelaşi timp soţie şi mamă, toate acestea îndeplinindu-le în modestie, cuminenie şi smerenie, atribute pe care doar firile alese de Dumnezeu le pot păstra de-a lungul unei vieţi pline de împliniri şi succese. Astăzi compozitoarea îşi desăvârşeşte opera cu aceeaşi hărnicie şi cumpătare, bucurându-se de succesele fiului, basul Paul Basacopol, doctor şi el în muzică, solist al Operei Naţionale din Bucureşti.

Opera compozitoarei ar putea face obiectul unui amplu volum muzicologic, dar din această creaţie ne vom opri la o anume parte, foarte semnificativă deoarece o reprezintă pe compozitoare ca om care, cu frica lui Dumnezeu, în scurta trecere prin această lume, încearcă să înmulţească talanţii dăruiti de El. Chiar la o primă trecere în revistă a operei compozitoarei se observă că majoritatea lucrărilor sunt inspirate de simţământul respectului pentru lumea lăsată de Dumnezeu pe acest pământ. Iată câteva titluri semnificative în acest sens: baletele *Mioriţa*, op. 47, *Ciulendra* op. 54, opera *Apostol Bologa* după *Pădurea spânzuraţilor* de Liviu Rebreanu, lucrările vocal-simfonice *Crengile* op. 26, *Moartea căprioarei* op. 27, *Omagiu vieţii* op. 24, *Pulsatio vitae* op. 33, cvartetul *Craiul munţilor*, trio-ul *Tablouri dacice*, *Incantaţiile pământului* op. 56, *Picturi naive* op. 91, muzică corală şi lieduri pe versurile celor mai reprezentativi poeţi români (G. Coşbuc, M. Eminescu, T. Arghezi, E. Jebeleanu, L. Blaga, N. Stănescu, M. Sorescu,

---

¹ Cosma, Viorel, *Lexiconul muzicienilor din România*, vol VII (N-O-Pip). Editura Muzicală, Bucureşti 2004, pag. 358

N. Cassian, M. Dumitrescu, Z. Stancu, I. Alexandru etc). Titlurile acestor poezii împletite cu muzica, vorbesc despre aceeași smerită plecăciune în fața măreției universului și a vieții:

univers natural, mineral, fizic: *Peisaj, Ploi amare, Stelele-ncer, Peste vârfuri, Cețurile, Izvorul, Rădăcinile, Pietrele, Cântecul spicelor, Greierele, O lăcustă, Sângele pământului, Rugăciunea unei stînci, Amurg violet, Pomule, copacule, Fruză verde de albastru, Moina, Omul, Păstorița, Mama, Cântecul morții, Bătaia inimii, Sunt!*

țara, istoria neamului: *Pe dealul Plevnei, Țării mele, Imagini pitorești, Imagini din Muzeul Satului, Țara de piatră, Imagini din Valea Crișului.*

timpul: *Toamna, Anotimpurile, Vara, Primăvara, Autumnală*

sentimente: *Mai am un singur dor, Amintire, Incertitudine, Chiot, Nostalgii, Dorul-dor, Întoarcere, Bun rămas, Invocație, Nu sunt vultur, Ardoare, Emoție de toamnă, Inima, Rău de frumusețe, Dă-mi mâna, Comoditate, Perspectivă, Sunet, Întrebări.*

Se poate presupune că această perpetuă uimire în fața creației divine izvorăște dintr-un adânc sentiment religios, pe care l-a strecurat implicit în opusurile pe care le-a dat la iveală într-o perioadă în care orice aluzie la Creator era periculoasă. Deîndată ce acest sentiment a putut fi manifestat explicit, compozitoarea s-a preocupat constant în sensul abordării tematicii religioase. Iată aceste opusuri, în ordinea apariției lor:

1992: *Imne op. 65*, pentru soprană și pian, pe versuri de Ion Alexandru.

1. *Psalm*
2. *Primăvara*
3. *Toamna*

Psalmi op. 66, pentru cor mixt.

1. *Domnul e păstorul meu (Psalm 22)*
2. *Din adâncuri (Psalm 129)*
3. *Limbile să salte (Psalm 46)*

1993: File de acatist, op. 68, pentru voce și flaut, pe versuri de Valeriu Anania.

1998: 7 Viziuni ale profetului Ezechil op. 78 pentru orgă (lucrare distinsă cu premiul ICMR, 1999).

1. *La râul Chebar mi s-au deschis cerurile*
2. *Viziunea cărții*
3. *Viziunile cărbunilor aprinși*
4. *Viziunea oaselor uscate și învierea lor*
5. *Freacățul aripilor Heruvimilor*
6. *Inima*
7. *Atunci Duhul ne-a răpit*

1999: Rugăciunile Regelui David op 77 pentru bas, harpă și percuție.

1. *Inima mea s-a tulburat (psalm 37)*
2. *Pleacă, Doamne, urechea Ta (psalm 85)*
3. *Iubi-te-voi, Doamne (psalm 17)*
4. *Domnul e păstorul meu (psalm 22)*

2000: Din Psalmii lui David op. 84 Cinci lieduri pentru soprană și pian.

1. *Până când? (psalm 13)*
2. *Doamne, spune-mi (psalm 39)*
3. *Scapă-mă, Doamne (psalm 54)*

4. *O cântare a lui David* (psalmi 58,69)
5. *Când te-am chemat, m-ai auzit* (psalm4)

2001: *Cântece sacre op. 90* pentru cor mixt a cappella (lucrare distinsă cu premiul ICMR, 2003).

1. *Mântuiește-mă* (psalm 68)
2. *Inima mea s-a tulburat* (psalm 54)
3. *Binecuvântează, suflete, pe Domnul* (psalm 54)
4. *Ziua și noaptea am strigat* (psalm 87)

2002: *Imne II op. 93*, Patru lieduri pentru soprană și pian pe versuri de Ion Alexandru.

1. *Izvorul*
2. *Învierea*
3. *Trezie*
4. *Ruga unui bătrân maramureșean*

2003: *Îngerul a strigat op. 96* pentru soprană și pian pe versuri sacre.

1. *Axion*
2. *Recitativ*
3. *Îngerul a strigat*

2006: *Imne sacre op. 112* pentru cor bărbătesc a cappella.

1. *Cum dorește cerbul izvoarele apelor* (psalm 41)
2. *Până când?* (psalm 12)

3. *Către Domnul am strigat (psalm 19)*

4. *Lăudați pe Domnul (psalm 148)*

Fără an:

Ceasul de apoi op. 23 pentru voce și pian . Versuri de T. Arghezi.

Rugăciune op. 70 pentru voce și pian. Versuri de M. Eminescu.

Mărturisiri op. 104 pentru voce și pian. Versuri de T. Arghezi.

1. *Denie*

2. *Duhovnicească*

Triptic psaltic op. 116 pentru cor feminin a cappella.

1. *Binecuvântează, suflete, pe Domnul (psalm 103)*

2. *Iubesc pe Domnul (psalm 116)*

3. *Lăudați pe Domnul (psalm 134, 135)*

Kyrie Eleison op 122 pentru voce și pian; versuri: Paul Verlaine.

Rugăciunea păsărilor op. 123 pentru flaut și percuție.

1. *În zori*

2. *Pasăre murind*

3. *În amurg*

Cântece în stil bizantin op. 130, pentru voce și pian pe stihuri psaltice.

Meditație op. 133 pentru violă solo.

Plângerile profetului Ieremia op. 134 pentru violă și clarinet.

*

Din cele nouăsprezece opusuri amintite, doar patru sunt dedicate instrumentelor (orga, dealtfel instrument de cult, flaut+percuție, viola+clarinet, viola solo), restul, sunt dedicate vocii umane, capabilă să exprime verbal, articulat, inteligibil și concret, starea de beatitudine religioasă. Dintre acestea, opt sunt pe versuri de poeți consacrați: M. Eminescu, Tudor Arghezi, Paul Verlaine, Ion Alexandru și Valeriu Anania, două conțin cântări religioase (*Axion, Bucură-te, Îngerul a strigat, Către Domnul am strigat, Auzi glasul meu, Doamne, vino!*), restul se structurează pe textele psalmilor. Nici nu se putea altfel, dacă ne gândim că din aceste adevărate cântări poetice, parte integrantă a Bibliei, răzbate ceva din bogata viață interioară neliniștită și din agitata trecere pe acest pământ a lui David, omul care a cunoscut suișurile și coborâșurile, piscurile și abisurile vieții, povestite atât de plastic de *Cartea Regilor I și II* și *Paralipomena (Cronicile, Cartea I-capitolele 10 și 11)* ale Bibliei. Psalmii exprimă la modul universal, credința profundă, absolută. Să nu uităm că David, regele reprezentat în arta plastică mângâind coardele harpei sau ale lirei (la noi, ale cobzei), este în același timp strămoșul lui Iosif, tovarășul de viață al Preacuratei Fecioare Maria din care s-a născut Iisus. Psalmii sunt, de aceea, considerați cântări divine, izvorâte din cer, iar David, a devenit, cum frumos spunea cineva, „*instrumentul la care a cântat Însuși Dumnezeu*”.

Regele David pe fresca de la Voroneț

Dintre toate cărțile *Vechiului Testament*, *Cartea Psalmilor* a fost și este cea mai citită pentru că ea este cartea în care se regăsesc oamenii așa cum sunt ei, în toate situațiile de viață și își pot identifica în ea propriile sentimente general valabile.

De ce alege oare, Carmen Petra Basacopol, tocmai psalmii pentru a se exprima religios în propria-i muzică? Oare nu *Psaltirea* a fost prima parte a *Bibliei* care s-a tradus pentru prima dată în limba noastră românească de către Dosoftei, tocmai pentru că ea exprima în cel mai minunat mod toate ipostazele sufletului omului ca fiu al lui Dumnezeu?

Din pură curiozitate am făcut un inventar al psalmilor aleși de autoare pentru a se exprima muzical:

4	David	Psalmi Genezei și ai Omului	Rugăciune de seară
12	David		Rugare împotriva puterii Răului
13	David		
17	David		
19	David		Puterea Dumnezeiască
22	David		Bunul păstor
37	David		
39	David		
41	Fiii lui Core		
46	Fiii lui Core	Cânturi de eliberare	Credință
53	David		
54	David		
68	David		Profetici
85	O rugăciune a lui David	Leviticul	
87	Fiii lui Core		
102	David	Numeri	Pocăință
103	David	Exodul	Învățătură
116	Aleluia	Psalimi de Lauda	Învățătură
129	O cântare a treptelor		Cântarea treptelor

134	Aleluia		
135	Aleluia		
148	Agheu și Zaharia		

Să ne amintim că din totalul de 150 de psalmi, 85 sunt ai lui David, 12 ai lui Asaf (conducătorul muzical numit de însuși David), 12 aparțin fiilor lui Core, și ei conducători de grupuri corale, 4 aparțin lui Agheu și Zaharia, unul lui Moise, altul lui Etham Ezraillit și 29 sunt anonimi, compuși , probabil, de alți conducători de coruri deoarece se pare că în acea vreme, corurile care deserveau muzica la templu numărau peste 4000 de membri¹

Ne propunem în continuare să trecem în revistă câteva lucrări din creația religioasă a compozitoarei Carmen Petra Basacopol, bazate pe textele psalmilor, relevând totodată unele trăsături esențiale ale acestora. Vom folosi următoarele criterii în analiza noastră:

-comparație între textul original folosit, (ca punct de reper am utilizat *Biblia*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, București 1975), și textul alcătuit de Carmen Petra Basacopol în concordanță cu latura muzicală.

---

¹ cf. Vasile, Vasile, *Istoria muzicii bizantine și evoluția ei în spiritualitatea românească*, vol I, Editura Interprint, București, 1997, pag 13

- procedee componistice
- indicații de agogice și dinamice
- observații

Ciclul PSALMI op. 66 pentru cor mixt cuprinde trei piese:

Prima, intitulată **DOMNUL E PĂSTORUL MEU** folosește drept suport, textul Psalmului 22¹ și exprimă sentimentul siguranței și al încrederii sugerat prin indicația *Allegretto*.

PSALMUL 22. Un psalm al lui David.

- 1. Domnul mă va paște și nimic nu-mi va lipsi.**
- 2. La loc cu pășune, acolo m-a sălășluit; la apa odihnei m-a hrănit.**
- Sufletul meu l-a întors, povățuitu-m-a pe cărările dreptății, pentru numele Lui.
- 4. Că de voi și umbla în mijlocul umbrei morții, nu mă voi teme de rele; că Tu cu mine ești.**
- Toiagul Tău și varga Ta, acestea m-au mângâiat.
- Gătiti-ai masa înaintea mea, împotriva celor ce mă necăjesc; uns-ai cu untdelemn capul meu și paharul Tău este adăpându-ma ca un puternic.
- Și mila Ta mă va urma în toate zilele vieții mele, ca să locuiesc în casa Domnului, întru lungime de zile.

---

¹ Biblia, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, București 1975, pag. 574

Textul folosit de autoare este următorul:

Domnul e păstorul meu

Și nimic nu-mi va lipsi

La loc cu pășune m-a sălășluit,

La apa odihnei m-a hrănit

Și de voi umbla în valea morții

Nu mă voi teme

Că tu cu mine ești.

Iată deci, că autoarea adaptează primul verset folosind o sintagmă mai concisă și mai percutantă. Adaptează apoi textul pentru a fi în concordanță cu tehnica componistică. Miniatura este scrisă în modul dorian cu treptele II (mi) și VI (si b) oscilante.

Cea de-a II-a piesă, intitulată **DINTRU ADÂNCURI** pornește de la psalmul 129 care face parte din categoria numită *Cântarea treptelor*, pentru că acești psalmi însoțeau urcarea treptelor templului din Ierusalim, în cadrul procesiunilor.¹ Textul original este¹ :

---

¹ cf... Vasile, Vasile, *Istoria muzicii bizantine și evoluția ei în spiritualitatea românească*, vol I, Editura Interprint, București, 1997, pag 15

PSAMUL 129. Cântarea treptelor.

- 1. Dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne ! Doamne, auzi glasul meu !**
2. Fie urechile Tale cu luare-aminte la glasul rugăciunii mele.
- 3. De Te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va suferi ?**
4. Că la Tine este milostivirea.
5. Pentru numele Tău, Te-am așteptat, Doamne; așteptat-a sufletul meu spre cuvântul Tău,
6. Nădărdit-a sufletul meu în Domnul, din straja dimineții până în noapte. **Din straja dimineții să nădărduiască Israel spre Domnul.**
- 7. Că la Domnul este mila și multă mântuire la El**
8. Și El va izbăvi pe Israel din toate fărădelegile lui.

Iată și textul folosit de autoare:

Dintru adâncuri am strigat, Doamne, auzi glasul meu!

De te vei uita la fărădelegi, cine va suferi, o, Doamne ?

Că la Tine e milostivirea.

Din straja dimineții până la noapte, să nădărduiți spre Domnul!

Din nou, textul este esențializat, generalizat, adaptat scriiturii corale, eliminând referirile exprese la poporul Israel, etc. Versurile corespund unor scări pentacordice transpozabile.

---

¹ Biblia, idem, pag. 629

Cea de-a treia piesă, intitulată **LIMBILE SĂ SALTE** folosește drept pretext cunoscutul Psalm 46, care, în *Biblie* are cu totul alt text decât cel folosit de autoare, ideea fiind aceeași. Se pare că autoarea a folosit pentru piesa sa, chiar traducerea lui Dosoftei.

Iată textul original din *Biblie*¹:

PSALMUL 46. Mai-marelui cantăreților; un psalm pentru fiii lui Core.

- 1. Toate popoarele bateți din palme, strigați lui Dumnezeu cu glas de bucurie.**
2. Că Domnul este Preaînalt, înfricoșător, împărat mare, peste tot pământul.
3. Supusu-ne-a noua popoare și neamuri sub picioarele noastre;
4. Alesu-ne-a nouă moștenirea Sa, frumusețea lui Iacob, pe care a iubit-o.
5. Suiu-S-a Dumnezeu întru strigare, Domnul în glas de trâmbiță.
- 6. Cântați Dumnezeului nostru, cântați; cântați Împăratului nostru, cântați.**
- 7. Că Împărat a tot pământul este Dumnezeu, cântați cu înțelegere.**
8. Împărățit-a Dumnezeu peste neamuri, Dumnezeu șade pe tronul cel sfânt al Său.
9. Mai-marii popoarelor s-au adunat cu poporul Dumnezeului lui Avraam, că ai lui Dumnezeu sunt puternicii pământului; El foarte S-a înălțat.

Textul folosit de autoare este următorul:

---

¹ Biblia, idem, pag. 566

*Limbile să salte, cu cântări înalte
Să strige-n tărie, glas de bucurie,
Lăudând pe Domnul, să strige tot omul*

*Că Domnul e Mare și Împărat tare
Dați rugi nencetate, mila să ne-arate
Spre noi, ticăloșii și mult păcătoșii .¹*

Este de la sine înțeles că autoarea a optat pentru versiunea cea mai cunoscută la noi. Aceea, fiind cea a lui Dosoftei. Pentru exprimarea muzicală se apelează tot la modul doric, desenul melodic trecând de la o voce, la alta. Textura este aerisită, silabele se rostesc simultan, nu există niciun fel de complicație.

---

¹ În versiunea *Psaltirei marelui Prooroc David* tradusă în versuri de Mitropolitul Moldovei Dosoftei (1624-1693), *Psalomul 46* sună astfel : *Limbile să salte/ cu cântece-nalte/ Să strige-n tărie/ Glas de bucurie/ lăudând pre Domnul/ Să cânte tot omul/ Domnul este tare/ Este-mpărat mare/ Preste tot Pământul/ Și-și ține cuvântul [.....]Pre vârfuri de munte/ S-aud glasuri multe/ De bucine mare/ Cu naltă strigare/ Că s-au suit Domnul/ Să-l vază tot omul/ Cântaț din lăute/ În zicături multe/ Cântaț pre-mpăratul/ Că nu-i ca Dâns –Altul/ Să domnească-n lume/ Cu svântul său nume/ Cîntați sănțeleagî / Perste lume largă. Că Dumnezeu poate / Pe limbi peste toate/ De le împlânzește/ Și le-mpărățește [.....]* Cf. *Poezia română clasică de la Dosoftei la Goga*, antologie apărută în colecția BPT, Editura Minerva ,București, 1976

RUGĂCIUNILE REGELUI DAVID, op. 77 sunt compuse în anul 1999. Autoarea revine din nou la profunzimea poetică a psalmilor, destinând de data aceasta lucrarea, unei voci de bas acompaniate de harpă, instrument atât de asemănător cu lira cu care e reprezentat David în artele plastice. Acestei asocieri fericite, îi adaugă instrumente de percuție, între care toaca noastră ortodoxă și clopotele. Ciclul e alcătuit din patru psalmi dintre care, trei au fost interpretați de basul Paul Basacopol, alături de harpista Ionela Brădean, pe 21 aprilie 2008, la Opera Națională București, în cadrul unui medalion componistic Carmen Petra Basacopol.

Prima piesă a ciclului, intitulată **INIMA MEA S-A TULBURAT** folosește drept suport literar textul Psalmului nr. 37. În versiunea originală¹, acest psalm conține 22 de versete din care compozitoarea a ales trei, care să exprime sintetic sentimentele pe care dorea să le transpună în muzică. Reproducem în continuare, potrivit schemei de lucru deja stabilite, textul Psalmului, așa cum apare el în *Biblie*, și apoi textul conceput de compozitoare.

PSALMUL 37. Un psalm al lui David, pentru pomenirea sâmbetei.

- 1. Doamne, nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine, nici cu iușimea Ta să mă cerți.**
- 2. Că săgețile Tale s-au înfipt în mine și ai întărit peste mine mâna Ta.**
- 3. Nu este vindecare ă'n trupul meu de către fața mâniei Tale; nu este pace în oasele mele, de către fața păcatelor mele.**
- 4. Că fărădelegile mele au covârșit capul meu, ca o sarcina grea au**

---

¹ Biblia, idem, pag.582

apăsât peste mine.

5. Împuțitu-s-au și au putrezit rănilile mele de către fața nebuliei mele.

6. Chinuitu-m-am și m-am gârbovit până în sfârșit, toată ziua mahnindu-mă umblam.

7. Că șalele mele s-au umplut de ocări, și nu este vindecare în trupul meu.

8. Necăjitu-m-am și m-am smerit foarte, răcnit-am din suspinarea inimii mele.

9. Doamne, înaintea Ta este toată dorirea mea și suspinul meu de la Tine nu s-a ascuns.

10. Inima mea s-a tulburat, părăsindu-mă tăria mea și lumina ochilor mei, și aceasta nu este cu mine.

11. Prietenii mei și vecinii mei în preajma mea s-au apropiat și au șezut; și cei de aproape ai mei departe au stat.

12. Și se sileau cei ce căutau sufletul meu, și cei ce căutau cele rele mie grăiau deșertăciuni și vicleșuguri toată ziua cugetau.

13. Iar eu ca un surd nu auzeam și ca un mut ce nu-și deschide gura sa.

14. Și m-am făcut ca un om ce nu aude și nu are în gura lui muștrări.

15. Că spre Tine, Doamne, am nădărdit; Tu mă vei auzi, Doamne, Dumnezeul meu,

16. Că am zis, ca nu cumva să se bucure de mine vrăjmașii mei; și când s-au clătinat picioarele mele, împotriva mea s-au semețit.

17. Că eu spre bătaie gata sunt, și durerea mea înaintea mea este pururea.

18. Că fărâdelegea mea eu o voi vesti, și mă voi îngriji pentru păcatul meu;

19. Iar vrăjmașii mei trăiesc și s-au întărit mai mult decât mine și s-au înmulțit cei ce mă urăsc pe nedrept.

20. Cei ce îmi răsplătesc rele pentru bune mă defăimau, că urmam bunătatea.

21. **Nu mă lăsa, Doamne**, Dumnezeu meu, nu te depărta de la mine,
22. la aminte spre ajutorul meu, Doamne al mântuirii mele.

Textul liedului :

Doamne, nu cu mânia să mă cerți.

Săgețile Tale s-au înfipt în mine.

N-am vindecare. Inima mea s-a tulburat.

Doamne, nu mă lăsa!

Partitura harpei desenează arpegii alternând cu clustere conomitent cu intervenții de tempel-blocks și xilofon; partitura solistului se bazează pe o scară simplă:

Exemplul nr. 1

Cea de-a II- a piesă, **PLEACĂ, DOAMNE, URCHEA TA**, este scrisă pe textul a trei versete din cele șaisprezece câte cuprinde Psalmul 85. Acest psalm , intitulat *O rugăciune a lui David*¹ încheie grupul de psalmi ai lui David, fiind plasat înaintea psalmilor fiilor lui Core.

Iată textul original:

PSAMUL 85. Un psalm al lui David; o rugăciune.

- 1. Pleacă, Doamne, urechea Ta și mă auzi, că sărac și necăjit sunt eu.**
- 2. Păzește sufletul meu, căci cuvios sunt; mântuiește, Dumnezeul meu, pe robul Tău, pe cel ce nădăjduiește în Tine.**
3. Miluiește-mă, Doamne, că spre Tine voi striga toată ziua. Veselește sufletul robului Tău, că spre Tine, Doamne, am ridicat sufletul meu.
4. Că Tu, Doamne, bun și blând ești și mult milostiv tuturor celor ce Te cheamă pe Tine.
5. Ascultă, Doamne, rugăciunea mea și ia aminte la glasul cererii mele.
6. În ziua necazului meu, am strigat către Tine, că m-ai auzit.
7. Nu este asemenea Ție între dumnezei, Doamne, și nici fapte nu sunt ca faptele Tale.
8. Veni-vor toate neamurile pe care le-ai făcut și se vor închina înaintea Ta, Doamne, și vor slăvi numele Tău.
9. Că mare ești Tu, Cel ce faci minuni, Tu ești singurul Dumnezeu.
10. Povățuiește-mă, Doamne, pe calea Ta și voi merge întru adevărul Tău; veselescă-se inima mea, ca să se teamă de numele Tău.
11. Lăuda-Te-voi, Doamne, Dumnezeul meu, cu toată inima mea și voi slăvi numele Tău în veac.

---

¹ Biblia, idem, pag. 606

12. Că mare este mila Ta spre mine și ai izbăvit sufletul meu din iadul cel mal de jos.

13. Dumnezeu, călcătorii de lege s-au sculat asupra mea și adunarea celor tari a căutat sufletul meu și nu Te-au pus pe Tine înaintea lor.

14. Dar Tu, Doamne, Dumnezeu îndurat și milostiv ești; îndelung-răbdător și mult-milostiv și adevărat.

15. Caută spre mine și mă miluiește, dă tăria Ta slugii Tale și mântuiește pe fiul, slujnicei Tale.

16. Fă cu mine semn spre bine, ca să vadă cei ce mă urăsc ! Să se rușineze, că Tu, Doamne, m-ai ajutat și m-ai mângâiat.

Textul liedului este mult concentrat și folosește versetele 1, 2 și 12:

Pleacă, Doamne, urechea Ta

Că lipsit sunt eu și sărac

Mila Ta este spre mine.

Ai izbăvit sufletul meu din iadul cel mai de jos.

Din punct de vedere muzical avem de-a face cu o formă de ABA. Piesa începe cu semnalul de toacă, reprezentând chemarea adresată lui Dumnezeu. Pentru public efectul este acela de *captatio benevolentiae*, de preambul, de punere în gardă. Harpa se alătură bătăilor de toacă după o măsură, amintindu-ne parcă, imaginea regelui care se acompania la liră. De fapt, se pare că regele cânta la *kinnor*, un instrument cu coarde ciupite și cutie de rezonanță. În unele reprezentări el apare cu coroana princiară pe cap și mângâind corzile lirei, mai ușor de reprezentat plastic.

Intervine glasul cald al basului care cere îndurarea divină. Materialul muzical se construiește pe un mod frigian pe *la*. Pe cât de esențializat e textul literar, pe atât de simplu și direct este și cel muzical.

Exemplul nr. 2

Cea de-a III-a piesă, este **IUBI-TE-VOI, DOAMNE**, după Psalmul nr. 17 din Biblie, subintitulat *O cântare a lui David*¹, una dintre cele mai patetice declarații de supunere și smerenie în fața Bunului Dumnezeu, cuprinzând nu mai puțin de 54 de versete. Douăsprezece dintre ele par a fi fost în atenția compozitoarei pentru realizarea quintesenței textului folosit pentru liedul acesta. Redăm în continuare psalmul, marcând versetele care au atras atenția compozitoarei:

PSALMUL 17. Mai-marelui cântăreților; un psalm al lui David, sluga Domnului, care a grăit Domnului cuvintele cântării acesteia, în ziua în care l-a izbăvit pe el Domnul din mâna tuturor vrăjmașilor lui și din mâna lui Saul. Și a zis :

1. Iubi-Te-voi, Doamne, vârtutea mea. Domnul este întărirea mea

---

¹ Biblia, idem, pag 571

- și scăparea mea și izbăvitorul meu,**
2. Dumnezeuul meu, ajutorul meu, și voi nădăjdui spre Dânsul;
3. Apărătorul meu și puterea mântuirii mele, și sprijinitorul meu.
4. Lăudând voi chema pe Domnul și de vrăjmașii mei mă voi izbăvi.
5. Cuprinsu-m-au durerile morții și râurile fărădelegii m-au tulburat.
6. Durerile iadului m-au înconjurat; întâmpinatu-m-au lațurile morții.
7. Și când mă necăjeau am chemat pe Domnul și către Dumnezeuul meu am strigat.
8. Auzit-a din locașul Lui cel sfânt glasul meu și strigarea mea, înaintea Lui, va intra în urechile Lui.
9. Și s-a clătinat și s-a cutremurat pământul și temeliile munților s-au tulburat și s-au clătinat că S-a mâniat pe ele Dumnezeu.
10. Întru mânia Lui fum s-a ridicat și pară de foc de la fața Lui, cărbuni aprinși de la El.
11. Și a plecat cerurile și S-a pogorât și negura sub picioarele Lui.
12. Și S-a suit pe heruvimi și a zburat; zburat-a pe aripile vântului.
13. Și Și-a pus întunericul acoperământ, împrejurul Lui cortul Lui, apa întunecoasă în norii văzduhului.
14. De strălucirea feței Lui norii au fugit, glasul Lui prin grindină și cărbuni de foc.
15. Și a tunat din cer Domnul și Cel Preaînalt a dat glasul său.
16. Trimis-a săgeți și i-a risipit pe ei, și fulgere a înmulțit și i-a tulburat pe ei.
17. Și s-au arătat izvoarele apelor și s-au descoperit temeliile lumii,
18. De certarea Ta, Doamne, de suflarea Duhului mâniei Tale.
19. Trimis-a din înălțime și m-a luat, ridicatu-m-a din ape multe.
20. Izbăvește-mă de vrăjmașii mei cei tari și de cei ce mă urăsc pe mine, că s-au întărit mai mult decât mine.

21. Întâmpinatu-m-au ei în ziua necazului meu, dar Domnul a fost întărirea mea.

22. Și m-a scos la loc larg, m-a izbăvit, că m-a voit.

23. Și îmi va răsplăti mie Domnul după dreptatea mea, și după curăția mâinilor mele îmi va răsplăti mie.

24. Că am păzit căile Domnului și n-am fost necredincios Dumnezeuului meu.

25. Că toate judecățile Lui sunt înaintea mea, și îndreptările Lui nu s-au depărtat de la mine.

26. Și voi fi fără prihană cu Dânsul, și mă voi păzi de fărădelegea mea.

27. Și îmi va răsplăti mie Domnul după dreptatea mea, și după curăția mâinilor mele înaintea ochilor Lui.

28. Cu cel cuvios, cuvios vei fi; și cu omul nevinovat, nevinovat vei fi.

29. Și cu cel ales, ales vei fi; și cu cel îndărătnic, Te vei îndărătnici.

30. Că Tu pe poporul cel smerit îl vei mântui, și ochii mândrilor îi vei smeri.

31. Că Tu vei aprinde făclia mea, Doamne, Dumnezeuul meu, și vei lumina întunericul meu.

32. Căci cu Tine mă voi izbăvi de ispită și cu Dumnezeuul meu voi trece zidul.

33. Dumnezeuul meu, fără de prihană este calea Lui, cuvintele Domnului în foc lămurite; scut este tuturor celor ce nădăjduiesc în El.

34. Că cine este Dumnezeu afară de Domnul ? Și cine este Dumnezeu afară de Dumnezeuul nostru ?

35. Dumnezeu, cel ce mă încinge cu putere și a pus fără prihană calea mea.

36. Cel ce face picioarele mele ca ale cerbului și peste cele înalte mă pune.

37. Cel ce întărești mâinile mele în vreme de război și ai pus arc de aramă în brațele mele.

38. Și mi-ai dat mie scutul mântuirii mele și dreapta Ta m-a sprijinit.

39. Și certarea Ta m-a îndreptat până în sfârșit, și certarea Ta însăși mă va învăța.
40. Lărgit-a pașii mei sub mine, și n-au slăbit picioarele mele.
41. Urmări-voi pe vrăjmașii mei și-i voi prinde pe dânșii și nu mă voi întoarce până ce se vor sfârși.
42. Zdrobi-i-voi pe ei și nu vor putea să stea, cădea-vor sub picioarele mele.
43. Și m-ai încins cu putere spre război, și ai împiedicat pe toți cei ce se sculau împotriva mea.
44. Și pe vrăjmașii mei i-ai făcut să fugă, iar pe cei ce mă urăsc i-ai nimicit.
45. Strigat-au către Domnul și nu era cel ce mântuiește; și nu i-a auzit pe ei.
46. Și-i voi sfărâma pe ei ca praful în fața vântului, ca tina ulițelor îi voi zdrobi pe ei.
47. Izbăvește-mă de răzvrătirile poporului; pusu-m-ai căpetenie neamurilor.
48. Poporul pe care nu l-am cunoscut mi-a slujit mie. Cu auzul urechii m-a auzit.
49. Fiii străini m-au mințit pe mine. Fiii străini au îmbătrânit și au șchiopătat din cărările lor.
50. Viu este Domnul și binecuvântat este Dumnezeuul meu și să se înalțe Dumnezeuul mântuirii mele.
51. Dumnezeule, Cel ce mi-ai dat izbânda și mi-ai supus popoarele; izbăvitorul meu de vrăjmașii cei furioși,
52. De la cei ce se ridică împotriva mea înalță-mă, de omul nedrept izbăvește-mă.
53. Pentru aceasta Te voi lăuda între neamuri, Doamne; și numele Tău îl voi cânta.
54. Cel ce mărești mântuirea împăratului Tău și faci milă unsului Tău

Iată și textul liedului:

Iubi-Te –voi, Doamne, virtutea mea,

Iubi-Te-voi, Doamne, scăparea mea, ajutorul meu

Durerile morții m-au cuprins,

Durerile iadului m-au înconjurat.

Am chemat pre Domnul meu,

Am strigat Numele Lui.

Auzit-a glasul meu.

Ajutorul meu este Domnul Meu

Iubi-te-voi , Doamne,

Doamne, virtutea mea.

Din punct de vedere muzical, forma este tot de lied, ABA Piesa debutează în partitură cu acompaniamentul harfei, dublat de un *tremolli* de clopot, sugerând înfiorarea sufletului dinaintea cutremurătoarei declarații. Potrivit indicației de *Adagio affetuoso*, basul intervine într-un quasi recitativ pe sunetul Fa# cu declarația dramatică, urmând să explice în continuare, motivația ei. Harfa însoțește expresiv această explicație amplificându-și discursul până la momentul cascadei de sunete în *glissando* care subliniază în mod fericit sintagma, *ajutorul meu*.

Secțiunea B , care descrie frământările sufletului incolțit de griji și necazuri, este marcată de un efect de percuție realizat pe tabla harpei cu mâna dreaptă. Urmează secțiunea *poco piu mosso-agitato*, strigătul către Domnul și speranța că nădejdea și izbăvirea nu o putem dobândi decât prin credință. Atmosfera devine clară și senină, exprimând speranța, crescând în dramatism atunci când textul o cere gradat (*am chemat, am strigat*), muzica subliniind în mod fericit creșterea tensiunii.

Revenirea la liniștea de la începutul piesei este marcată de indicația *Andante penseroso* notată desupra sintagmei *Ajutorul meu este Domnul meu*, liedul incheindu-se cu declarația din debut, ca o confirmare, ca o întărire plasată muzical pe un sunet mai înalt, sugerând înălțarea sufletească.

Partitura indică folosirea unor instrumente de percuție diverse, ca *tamburina, xilofonul, maracas*, cele cinci bătăi de clopot din final sugerând perpetua chemare spre credință.

Liedul al patrulea, intitulat **DOMNUL ESTE PĂSTORUL MEU** are drept suport literar *Psalmul nr. 22* pe care compozitoarea l-a mai valorificat într-o lucrare precedentă (*Psalmi* op. 66). De data aceasta accentual cade însă, pe alte versete ale psalmului. Redăm în continuare textul psalmului, așa cum apare el în *Biblie*¹:

PSALMUL 22. Un psalm al lui David.

- 1. Domnul mă va paște și nimic nu-mi va lipsi.**
- 2. La loc cu pășune, acolo m-a sălășluit; la apa odihnei m-a hrănit.**
3. Sufletul meu l-a întors, povățuitu-m-a pe cărările dreptății, pentru

---

¹ Biblia pag. 574

numele Lui.

4. Că de voi și umbla în mijlocul umbrei morții, nu mă voi teme de rele; că Tu cu mine ești.

5. Toiagul Tău și varga Ta, acestea m-au mângâiat.

6. Gătit-ai masa înaintea mea, împotriva celor ce mă necăjesc; uns-ai cu untdelemn capul meu și paharul Tău este adăpându-ma ca un puternic.

7. Și mila Ta mă va urma în toate zilele vieții mele, ca să locuiesc în casa Domnului, întru lungime de zile.

Textul liedului este următorul :

A

Domnul este păstorul meu

Și nimic nu-mi va lipsi

La loc de pășune m-a sălășluit,

La apa odihnei m-a hrănit.

Sufletul meu l-a întors pe calea dreptății

Chiar în valea morții nu mă tem

Că Tu cu mine ești

B

Mărturisiți-vă Domnului,

Că este bun,

Că în veac e mila Lui

Din necaz am chemat pe Domnul

Și m-a auzit în desfătare

A

Domnul este păstorul meu

Și nimic nu-mi va lipsi

La loc de pășune m-a sălășluit,

La apa odihnei m-a hrănit.

Sufletul meu l-a întors pe calea dreptății.

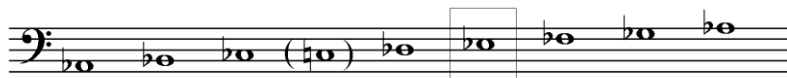
Din punct de vedere al formei , avem din nou de-a face cu un ABA și o codă melismatică pe vocala U, procedeu des întâlnit în creația compozitoarei. În partea B recunoaștem influențe enesciene (vezi cântecul păstorului din *Oedip*). Harpa potențează atmosfera bucolică.

Exemplul nr. 3

Materialul sonor este următorul:

Exemplul nr. 4

În anul 2000 compozitoarea dă la iveală un nou ciclu de lieduri, de data aceasta pentru soprană și pian intitulat **DIN PSALMII LUI DAVID op. 84**. Lucrarea a fost fixată pe compact disc în anul 2004 în interpretarea rafinată a sopranei Georgeta Stoleriu și a pianistei Verona Maier.

Primul lied pune în titlu o întrebare: **PÂNĂ CÂND ?** și are indicația *Andante penseroso*. Subtitlul precizază că textul este extras din psalmul 13. În realitate sintagma *până când?* apare în versetul 3 al psalmului 6 (*Și sufletul meu s-a tulburat foarte și Tu, Doamne, până când?*)¹ , dar mai ales în psalmul 12² din care, din nou, autoarea selectează cuvintele cheie. Iată , spre comparație, textele:

PSALMUL 12 :

Un psalm al lui David; mai-marelui cântăreților

1. Până când, Doamne, mă vei uita până în sfârșit ? Până când vei întoarce fața Ta de la mine ?

2. Până cînd voi pune gânduri în sufletul meu, durere în inima mea

¹ Biblia, pag 566

² Biblia, pag 569

ziua și noaptea ?

3. Până când se va înălța vrăjmașul meu împotriva mea ?

4. Caută, auzi-mă Doamne, Dumnezeul meu, luminează ochii mei, ca nu cumva să adorm întru moarte,

5. Ca nu cumva să zică vrăjmașul meu : " Întăritu-m-am asupra lui ".
Cei ce mă necăjesc se vor bucura de mă voi clătina.

6. Iar eu spre mila Ta am nădărdit; bucura-se-va inima mea de mântuirea Ta; cânta-voi Domnului, Celui ce mi-a făcut bine și voi cânta numele Domnului Celui Preaînalt

Iată și versurile liedului :

Până când?

Până când, Doamne, mă vei uita?

Până când vei ascunde Fața Ta?

Până când voi avea sufletul plin de griji?

Privește, răspunde, Doamne!

Doamne, până când mă vei uita?

Până când?

Liedul este scris în modul eolian pe mi b. Dramatica întrebare este mulată pe un interval de cvintă perfectă suitoare, sugerând înălțarea spre cer a întrebării. Versul *privește, răspunde*, este punctul

culminant al tensiunii muzicale, funcționând ca o axă de simetrie tradusă muzical în precipitarea valorilor mici de șaisprezecimi. Cvinta predomină atât în discursul solistei, cât și în cel al pianului, unde apar *cluster*e de cvinte și trisonuri în stare directă.

Cel de-al doilea lied, intitulat **DOAMNE, SPUNE-MI**, dă ca referință în subtitlu, psalmul 39. În realitate ideile din textul liedului se regăsesc în *Psalmul 38*¹ spuneam, doar ideile, deoarece, din nou, autoarea liedului alege din text doar sintagme general valabile, adecvate mesajului pe care vrea să-l transmită auditoriului. Textul Psalmului este următorul:

PSALMUL 38. Întru sfârșit, lui Iditum, o cântare a lui David.

1. Zis-am : " Păzi-voi căile mele, ca să nu păcătuiesc eu cu limba mea;
2. Pus-am guriile mele pază, când a stat păcătosul împotriva mea ".
3. Amușit-am și m-am smerit și nici de bine n-am grăit și durerea mea s-a înnoit.
4. Înfierbântatu-s-a inima mea înlăuntrul meu și în cugetul meu se va aprinde foc.
5. **Grăit-am cu limba mea : " Fă-mi cunoscut, Doamne, sfârșitul meu,**
6. **Și numărul zilelor mele, care este, ca să știu ce-mi lipsește ".**
7. Iată, cu palma ai măsurat **zilele mele** și statul meu **ca nimic înaintea Ta.**
8. Dar toate sunt deșertăciuni; tot omul ce viază.
9. **Deși ca o umbra trece omul, dar în zadar se tulbură.**
10. **Strânge comori și nu știe cui le adună pe ele.**
11. Și acum cine este răbdarea mea ? Oare, nu Domnul ? Și statul

---

¹ Biblia, pag, 582

meu de la Tine este.

12. De toate fărădelegile mele izbăvește-mă; ocară celui fără de minte nu mă da.

13. Amuțit-am și n-am deschis gura mea, că Tu ești Cel ce m-ai făcut pe mine. Depărtează de la mine bătăile Tale.

14. De tăria mâinii Tale, eu m-am sfârșit. Cu muștrări pentru fărădelege al pedepsit pe om.

15. Și ai subțiat ca pânda de păianjen sufletul său; dar în deșert se tulbură tot pământeanul.

16. Auzi rugăciunea mea, Doamne, și cererea mea ascult-o; lacrimile mele să nu le treci,

17. Căci străin sunt eu la Tine și străin ca toți părinții mei.

18. Lasă-mă ca să mă odihnesc, mai înainte de a mă duce și de a nu mai fi.

Am subliniat în text sintagmele care au atras atenția compozitoarei. Din ele s-a născut textul esențializat, adecvat muzicii:

Doamne, spune-mi care-i sfârșitul zilelor mele,

Ca să știu cât de trecător sunt.

Zilele mele, cât o suflare,

Viața mea o nimica în Fața Ta

Orice om e doar o suflare,

Orice om e ca o umbră,

Ca o umbră.

Se frământă degeaba,

Strânge comori,

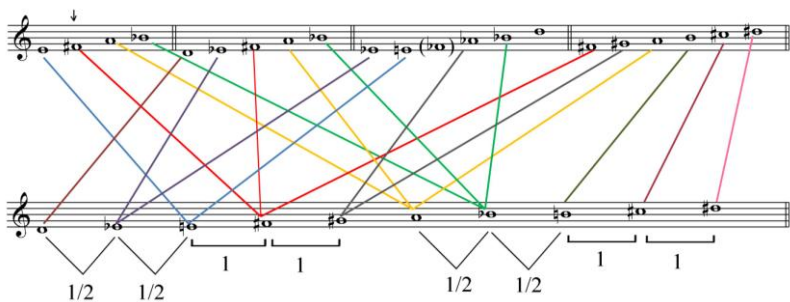
Nu știe cine le va lua.

Da, omul este ca o suflare,

O umbră, o suflare.

În psalmul original accentual cade pe implorarea divinității să-și coboare mila asupra omului muritor. Textul liedului accentuează deșertăciunea vieții. Nu întâmplător, cuvintele *sufare*, *umbră* sunt repetate cu insistență. Influența enesciană se face din nou simțită. Există similitudini cu scena confruntării lui Oedip cu Sfinxul pe tema destinului. Fiecare din versuri se consumă pe sunetele unei scări tetra- sau pentatonice. Primul se bazează pe o cadență dorică pe sunetul fa#, tetratonica fiind mi, fa#, la, sib; următorul vers conține pentatonica re, mib, fa#, la, si; Tronsonul consecvent conține sunetela mib, fab = mi, la b, sib, re, iar finalul se consumă pe scara fa#, Sol#, la, si , do#, re#. Însușind aceste scări obținem un mod cu următoarea structură:

Exemplul nr. 5

Este interesant că prin juxtapunere structura repetitivă obținută, are simetrie perfectă: semiton, semiton, ton, ton, semiton, semiton, ton, ton. De aici decurge straniețea melodiei din lied.

Cel de-al treilea lied se intitulează **SCAPĂ-MĂ, DOAMNE !** și, deși anunță drept suport literar psalmul 54, în realitate e vorba de Psalmul 53¹ format din 7 versete care invocă dramatic ajutorul lui Dumnezeu:

PSALMUL 53

Un psalm al lui David; mai-marelui cântăreților, pentru instrumente cu coarde; un psalm al priceperii. Când au venit zefei și au zis lui Saul : Iată, oare, nu s-a ascuns David la noi ?

1. **Dumnezeule, întru numele Tău mântuiește-ma și întru puterea Ta mă judecă.**
2. **Dumnezeule, auzi rugăciunea mea, ia aminte cuvintele gurii mele.**
3. Că străinii s-au ridicat împotriva mea și cei tari au căutat sufletul meu și n-au pus pe Dumnezeu înaintea lor.
4. Că iată, Dumnezeu ajută mie și **Domnul este sprijinitorul sufletului meu.**
5. Întoarce-va cele rele vrăjmașilor mei; cu adevărul Tău îi vei pierde pe ei.
6. De bunăvoie voi jertfi Ție; lăuda-voi numele Tău, Doamne, că este bun,
7. Că din tot necazul m-ai izbăvit și spre vrăjmașii mei a privit ochiul meu.

---

¹ Biblia, idem, pag. 589

Textul liedului este următorul:

Scapă-mă , Doamne, prin Numele Tău

Fă-mi dreptate prin Puterea Ta!

Auzi rugăciunea mea!

Niște străini s-au sculat împotriva mea

Dar Dumnezeu este ajutorul meu,

Ajutorul meu

Sprijinul sufletului meu

Scapă-mă , Doamne, prin Numele Tău

Auzi rugăciunea mea!

Rugăciunea mea, rugăciunea mea,

rugăciunea mea

Acompaniamentul este precipitat, construit în principal pe cvarte armonice sincopate, amintind de instrumentele de percuție. Este un ritm precipitat, agitat, care susține partida solistei, care exprimă dorința expresă a păcătosului ca Dumnezeu să-i vină în ajutor, liniștindu-i sufletul, atunci când e la necaz și suferință. Discursul sonor se centrează pe un sunet (*la*) în secțiunea întâi, iar centrul sonor va coborî, atunci când

e vorba de dușmanii care vor să-l piardă pe creștin, sugerând căderea, deprimarea. În secțiunea a III-a se revine la centrul sonor *la*, sugerându-se ideea că speranța în ajutorul Domnului ne face să trecem peste necaz. Modul folosit este eolianul pe re cu treapta a VI-a oscilantă.

Cel de-al patrulea lied, intitulat **O CÂNTARE A LUI DAVID** folosește idei din Psalmul 13, și nicidecum din psalmul 53 și 68, așa cum precizează subtitlul. Psalmul 13¹ este format din 7 versete, din care autoarea a extras primele trei și le-a prelucrat:

PSALMUL 13. Un psalm al lui David; mai-marelui cântăreților

1. Zis-a cel nebun în inima sa : " Nu este Dumnezeu ! " Stricatu-s-au oamenii și urâți s-au făcut întru îndeletnicirile lor. Nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul.

2. Domnul din cer a privit peste fiii oamenilor, să vadă de este cel ce înțelege, sau cel ce caută pe Dumnezeu.

3. Toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul.

4. Oare, nu se vor înțelepți toți cei ce lucrează fărădelegea ? Cei ce mănâncă pe poporul meu ca pâinea, pe Domnul nu L-au chemat.

5. Acolo s-au temut de frică, unde nu era frică, pentru că Dumnezeu este cu neamul dreptilor.

6. Săracul nădăjduiește în Domnul și voi ați râs de nădejdea lui, zicând : Cine va da din Sion mântuire lui Israel ?

7. Dar când va întoarce Domnul pe cei robiți ai poporului Său, bucură-se-va Iacov și se va veseli Israel.

---

¹ Biblia, idem, pag 569

Iată și textul liedului

Nebunul zice în inima lui: Nu este Dumnezeu

Zice nebunul în inima lui: Nu este, nu

*Dumnezeu se uită din cer, să vadă de este cel ce-l caută pre
Dânsul,*

Pre Dânsul.

Dar toți s-au rătăcit, s-au rătăcit, s-au rătăcit.

Nu e nici unul,

afundatu-s-au în noroiul păcatelor

afundatu-s-au în noroiul păcatelor

afundatu-s-au în noroiul păcatelor

noroiul păcatelor, noroiul păcatelor

Este interesant cum autoarea folosește o scară ascendentă pe elementele unui acord minor cu septimă mare, acord cel puțin straniu în enunțarea lui, prin care anunță că nebunul neagă existența lui Dumnezeu, ca și cum această veste „stigătoare la cer”, ar revolta până și lumea sunetelor... Negația propriu-zisă se consumă pe un quasi recitativ descendent, sugerând căderea sufletului respectiv.

Constatarea că întreaga omenire e afundată în noroiul păcatului este dramatică, și este lăsată în seama vocii soliste, pianul intervenind foarte puțin. Astfel e sugerată singurătatea Creatorului însuși, mâhnit de deșertăciunea lumii.

Exemplul nr. 6

Cel de-al cincilea lied exprimă veselia, bucuria pe care creștinul o resimte, când ajutorul lui Dumnezeu nu întârzie să vină. Versurile lui sunt preluate din Psalmul nr 4 ¹

PSALMUL 4. Un psalm al lui David; mai-marelui cântăreților pentru instrumente cu coarde

**1. Când Te-am chemat, m-ai auzit, Dumnezeu dreptății mele !
Întru necaz m-ai desfătat ! Milostivește-Te spre mine și ascultă
rugăciunea mea .**

2. Fiii oamenilor, până când grei la inimă ? Pentru ce iubiți
deșertăciunea și căutați minciuna ?

3. Să știți că minunat a făcut Domnul pe cel cuvios al Său; **Domnul mă
va auzi când voi striga către Dânsul.**

---

¹ Biblia, idem ,pag. 566

4. Mâniați-vă, dar nu greșiți; de cele ce ziceți în inimile voastre, în așternuturile voastre va căiți.
5. Jertfiți jertfa dreptății și nădăduiți în Domnul.
6. Mulți zic : " Cine ne va arăta nouă cele bune ? ". **Dar însemnatu-s-a peste noi lumina feței Tale, Doamne !**
7. Dat-ai veselie în inima mea, mai mare decât veselie pentru rodul lor de grâu, de vin și de untdelemn ce s-a înmulțit.
8. Cu pace, așa mă voi culca și voi adormi, că Tu, Doamne, îndeosebi întru nădejde m-ai așezat.

Textul liedului sună așa:

Când te-am chemat m-ai auzit, Dumnezeuul meu.

Întru necaz m-ai desfătat, auzi glasul meu!

Când te-am chemat , m-ai auzit, Dumnezeuul meu

Lumina feței Tale ne-a luminat pe noi

În inima mea ai dat veselie.

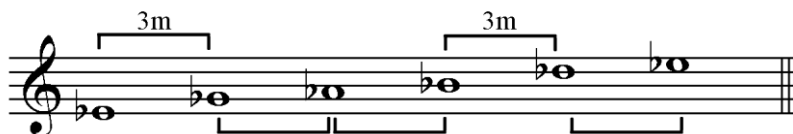
Când te-am chemat, m-ai auzit

Când te-am chemat, m-ai auzit .

În acest lied, mai mult decât în celelalte, autoarea repetă de trei ori sintagma *Când te-am chemat, m-ai auzit*, pentru a formula acum, la încheierea ciclului, ideea că Dumnezeu nu ne părăsește niciodată pe noi, oamenii. Atmosfera piesei este de bucurie și optimism. Nu e întâmplător apelul la scările *sistemului pentatonic anhemitonic*, melodia fiind bazată pe relația între secunde mari și terțe mari și mici.

Exemplul nr.7

Lanțurile de cvinte perfecte armonice din acompaniamentul pianului are aici o tentă optimistă *Trilurile* și *tremollo*-urile subliniază trăirile sufletești intense, iar melismele pe vocala A sugerează preaplinul sufletesc.

Ne vom opri în continuare asupra unui opus mai recent aparținând anului 2006, când autoarea dă la iveală **IMNELE SACRE op.112 pentru cor bărbătesc a cappella**. Este vorba de patru piese corale scrise tot pe versurile psalmilor biblici pe care le vom asculta în interpretarea corului condus de dirijorul **Dan Mihai Goia**.

Prima piesă, intitulată **CUM DOREȘTE CERBUL IZVOARELE APELOR** este inspirată din psalmul 41 al fiilor lui Core, care se întinde pe 17 versete¹. Textul original este următorul:

PSALMUL 41. Întru sfârșit, un psalm al lui David.

1. În ce chip dorește cerbul izvoarele apelor, așa Te dorește sufletul meu pe Tine, Dumnezeule.

2. Însetat-a sufletul meu de Dumnezeu cel viu; ând voi veni și mă voi arăta feței lui Dumnezeu ?

3. Făcutu-mi-s-au lacrimile mele pâine ziua și noaptea, când mi se zicea mie în toate zilele : " Unde este Dumnezeul tău ?"

4. De acestea mi-am adus aminte cu revărsare de inimă, când treceam cu mulțime mare spre casa lui Dumnezeu,

5. În glas de bucurie și de laudă și în sunet de sărbătoare.

6. Pentru ce ești mâhnit, suflete al meu, și pentru ce mă tulburi ?

7. Nădăduiește în Dumnezeu, că-L voi lauda pe El; mântuirea feței mele este Dumnezeul meu.

8. În mine sufletul meu s-a tulburat; pentru aceasta îmi voi aduce aminte de Tine, din pământul Iordanului și al Ermonului, din muntele cel mic.

9. Adânc pe adânc cheamă în glasul căderilor apelor Tale.

10. Toate talazurile și valurile Tale peste mine au trecut.

11. Ziua va porunci Domnul milei Sale, iar noaptea cântare Lui de la mine.

12. Rugăciunea Dumnezeului vieții mele, spune-voi lui Dumnezeu : " Sprijinitorul meu ești Tu, pentru ce m-ai uitat ?"

13. Pentru ce umblu mâhnit când mă necajește vrăjmașul meu ?

14. Când se sfărâmau oasele mele mă ocărau asupritorii mei.

---

¹ Biblia, idem, pag 584

15. Cand îmi ziceau mie în toate zilele : " Unde este Dumnezeuul tău ?"
16. Pentru ce ești mâhnit, suflete al meu, și pentru ce mă tulburi ?
17. Nădăjduiește în Dumnezeu, că-L voi lăuda pe El; mântuirea feței mele este Dumnezeuul meu.

Autoarea a selectat sintagme sau cuvinte din versetele 1,2, și 5 ale psalmului iar textul rezultat este următorul:

A.

*Cum dorește cerbul izvoarele apelor,
Așa te dorește sufletul meu pe Tine Dumnezeule,
Nădejdea mea,mântuirea mea,
Dumnezeul cel viu, Dumnezeul meu.*

B

Bucura-se-va sufletul meu și inima mea

A

*Cum dorește cerbul izvoarele apelor,
Așa te dorește sufletul meu pe Tine Dumnezeule,
Nădejdea mea,mântuirea mea,
Dumnezeul cel viu, Dumnezeul meu*

Forma este destul de clară, un ABA în care scriitura corală este cu predilecție armonică, silabele fiind rostite simultan, pentru claritatea deplină a textului, destinat spațiului bisericii unde acustica este specifică, provocând adesea amestecul sunetelor.

Exemplul nr. 8

1. Cum dorește cerbul izvoarele apelor
(Psalm 41)

Carmen Petra-Basacopol, Op.112

Parlando rubato

Tenor
P
mp

Baritone
mp

Bass
mp

O a - șă te do-reș - te
Cum do - reș - te cer - bul iz - voa - re - le a - pe - lor a - șă te do-reș - te

mf
pe Ti - ne Dum - ne - ze - u - le, nă - dej - dea mea măn - tu - i - rea mea
su - fle - tul meu pe Ti - ne Dum - ne - ze - u - le, nă - dej - dea mea măn - tu - i - rea mea
su - fle - tul meu pe Ti - ne Dum - ne - ze - u - le, nă - dej - dea mea măn - tu - i - rea mea

mf *poco più mosso - con allegria*
Dum - ne - ze - ul cel viu, Dum - ne - ze - ul meu bu - cu - ra - se - va, bu - cu - ra - se - va,
Dum - ne - ze - ul cel viu, Dum - ne - ze - ul meu bu - cu - ra - se - va, bu - cu - ra - se - va,
Dum - ne - ze - ul cel viu, Dum - ne - ze - ul meu bu - cu - ra - se - va, bu - cu - ra - se - va,

2

p subito

T. su-fle-tul meu și i - ni-ma mea, su-fle-tul meu și i - ni-ma mea A.

Bar. su-fle-tul meu și i - ni-ma mea, su-fle-tul meu și i - ni-ma mea A.

B. su-fle-tul meu și i - ni-ma mea, su-fle-tul meu și i - ni-ma mea A.

p subito

Tempo primo - con affeto

T. a - șa te do-reș - te *mf*

Bar. Cum do - reș - te cer - bul iz-voa - re - le a - pe - lor a - șa te do-reș - te *mf*

B. Cum do - reș - te cer - bul iz-voa - re - le a - pe - lor a - șa te do-reș - te *mf*

T. su-fle-tul meu și i - ni-ma mea pe Ti-ne Dum-ne-ze-u-le nă

Bar. su-fle-tul meu și i - ni-ma mea pe Ti-ne Dum-ne-ze-u-le nă

B. su-fle-tul meu și i - ni-ma mea pe Ti-ne Dum-ne-ze-u-le nă

mf

T. dej-dea mea, mân-tu - i - rea mea Dum-ne-ze-ul cel viu, Dum-ne-ze-ul meu.

Bar. dej-dea mea, mân-tu - i - rea mea Dum-ne-ze-ul cel viu, Dum-ne-ze-ul meu.

B. dej-dea mea, mân-tu - i - rea mea Dum-ne-ze-ul cel viu, Dum-ne-ze-ul meu.

Psalmul 12, conținând tulburătoarea întrebare **PÂNĂ CÂND?**, cu care debuta și ciclul de lieduri op. 84, revine acum din nou, în titlul piesei corale.

PSALMUL 12. Un psalm al lui David; mai-marelui cântăreților

1. Până când, Doamne, mă vei uita până în sfârșit ? Până când vei întoarce fața Ta de la mine ?

2. Până când voi pune gânduri în sufletul meu, durere în inima mea ziua și noaptea ?

3. Până când se va înălța vrăjmașul meu împotriva mea ?

4. Caută, auzi-mă Doamne, Dumnezeuul meu, luminează ochii mei, ca nu cumva să adorm întru moarte,

5. Ca nu cumva să zică vrăjmașul meu : " Întăritu-m-am asupra lui ".
Cei ce mă necăjesc se vor bucura de mă voi clătina.

6. Iar eu spre mila Ta am nădăjduit; bucura-se-va inima mea de mântuirea Ta; cânta-voi Domnului, Celui ce mi-a făcut bine și voi cânta numele Domnului Celui Preaînalt.

Dar dacă în lied, destinat unei singure voci soliste, întrebarea avea formă de comunicare personală, individuală evocând dialogul intim cu divinitatea, întrebarea fiind astfel mai acută, mai directă, în versiunea corală, întrebarea răsare de la diverse voci, mai estompată ca strigăt spre ceruri ca din mijlocul unei mulțimi simulând probabil, grupul creștinilor adunați în Casa lui Dumnezeu. În lied, ea se construia pe o cvintă perfectă ascendentă, aici, autoarea alege pentru această sintagmă un interval mai „blând”, terța mică.

Exemplul nr. 9

T. *mf* Pă-nă când, pă-nă când

Bar. Pă-nă când, pă-nă când Doam-ne mă vei ui-ta

B. Pă-nă când, pă-nă când Doam-ne mă vei ui-ta

T. Pă-nă când, vei în-

Bar. Doam-ne mă vei ui-ta pă-nă când vei în-

B. Doam-ne mă vei ui-ta A pă-nă când vei în-

Exemplul nr. 10

SOLO VERSION

Pă-nă când?
Wie lange?

CHORAL VERSION

Pă-nă când?
Wie lange?

Probabil, din același motiv al evocării mulțimii, în această versiune apare în text și cuvântul *Aliluia*, care nu există în psalmul original și nici în textul liedului.

Exemplul nr. 11

T. Cântă-voi Dom-nu-lui A - li - lu-i - a, A - li - lu-i - a, A - li - lu-i - a

Bar. Dom-nu-lui, Cântă-voi Dom-nu-lui A - li - lu-i - a, A - li - lu-i - a, A - li - lu-i - a

B. Cântă-voi Dom-nu-lui A - li - lu-i - a, A - li - lu-i - a, A - li - lu-i - a

Ascultând comparativ cele două variante ale aceluiași psalm, constatăm că scriitura corală este mai puțin dramatică, din nou perfect armonică, melismele pe vocala A intervenind fie în pauzele altor voci, fie în momentele de quasi-recitativ pe un singur sunet. Aceasta, tot în favoarea clarității textului, pentru auditor.

CĂTRE DOMNUL AM STRIGAT este titlul celei de-a treia piese corale a ciclului. Este invocat psalmul 19 în titlu. În realitate ideea din text poate fi regăsită în mai toți psalmii. Iată textul corului:

Către Domnul am strigat, și m-a auzit.

Doamne, izbăvește sufletul meu

De limba cea vicleană, de buzele nedrepte

Către Domnul am strigat, și m-a auzit,

M-a auzit, m-a auzit, m-a auzit

În această piesă corală impresionează din nou, simplitatea scriiturii muzicale, în scopul reliefării încărcăturii semantice a textului literar.

Cel de al patrulea moment al ciclului este inspirat de Psalmul 148¹, atribuit lui Agheu și Zaharia. Titlul piesei este **LĂUDAȚI PE DOMNUL** și textul insistă asupra acestui îndemn adresat tuturor care cred că sunt creația lui Dumnezeu. Textul psalmului pledează pentru aceeași idee că Dumnezeu este stăpânul a tot ce există pe acest pământ.

PSALMUL 148. Un psalm al lui Agheu și al lui Zaharia.

Aliluia.

1. Lăudați-L pe Domnul din ceruri, lăudați-L pe El în cele înalte.
2. Lăudați-L pe El toți îngerii Lui, lăudați-L pe El toate puterile Lui.
3. **Lăudați-L pe El soarele și luna, lăudați-L pe El toate stelele și lumina.**
4. Lăudați-L pe El cerurile cerurilor și apa cea mai presus de ceruri,
5. **Să laude numele Domnului, că El a zis și s-au făcut, El a poruncit și s-au zidit.**
6. **Pusu-le-a pe ele în veac și în veacul veacului. Porunci a pus și nu o vor trece.**
7. Lăudați pe El toți cei de pe pământ; balaurii și toate adâncurile;

---

¹ Biblia, idem, pag . 636

8. **Focul, grindina, zăpada, gheața, viforul, toate îndepliniți cuvântul Lui;**

9. **Munții și toate dealurile, pomii cei roditori și toți cedrii;**

10. **Fiarele și toate animalele cele ce se târăsc și păsările cele zburătoare.**

11. **Împărații pământului și toate popoarele, căpeteniile și toți judecătorii pământului.**

12. **Tinerii și fecioarele, bătrânii cu tinerii**

13. **Să laude numele Domnului, că numai numele Lui s-a înălțat. Lauda Lui pe pământ și în cer.**

14. **Și va înălța puterea poporului Lui. Cântare tuturor cuvioșilor Lui, fiilor lui Israel, poporului ce se apropie de El.**

Această idee se subînțelege în textul folosit de Carmen Petra Basacopol pentru încheierea ciclului. Atmosfera muzicală este tonică, exprimă bucuria, acumulând tensiunea spre final, în care se rostește cu putere cuvântul *Aliluia*, sinonim cu *Lăudați-L pe Domnul*, atașat în practica muzicii sinagogale ca refren al unor psalmi. Venind din ebraicul *Hallelu Yahve*, sau *Hillel Yah!*, această sintagmă tipică timpului pascal, la evrei este antepusă psalmilor 104-106; 111-113; 115-117; 135; 140-150;. Așa se explică faptul că autoarea o așează și ea ca o concluzie în finalul acestui ciclu coral.

Textul piesei este următorul:

Lăudați pe Domnul, Lăudați pe Domnul,

Lăudați pe Domnul din Ceruri,

Lăudați pe El întru cele înalte

*Lăudați pe Domnul,
soarele și luna, stelele, lumina,
munții și dealurile, pomii și cedrii
Lăudați pe Domnul împărații și toți oamenii pământului,
Tineri și fecioarele și toți bătrânii,
focul și grindina, fiarele pământului,
Lăudați pe Domnul, Aliluia, aliluia, aliluia*

Lăudați pe Domnul, Aliluia, aliluia, aliluia, acesta e mesajul pe care îl transmite, smerindu-se în fața Creatorului, doamna Carmen Petra Basacopol, fie în creația sa religioasă, fie și, așa cum am mai subliniat, în întreaga sa creație. Semnalăm faptul că, în seria volumelor în care compozitoarea își adună ne câțiva ani întreaga creație, Editura Muzicală, a publicat în anul 2010, un frumos volum intitulat *Muzică sacră*, conținând opusurile cu sens religios ale autoarei.